



ASIA Keski-Suomen 1. vaihemaakuntakaavan vahvistaminen

VAHVISTETTAVAKSI SAATETTU PÄÄTÖS

Keski-Suomen liiton maakuntavaltuuston päätös 11.6.2008 Keski-Suomen 1. vaihemaakuntakaavan (Jyväskylän seudun jätteenkäsittelykeskus) hyväksymisestä.

KAAVAN SISÄLTÖ

Keski-Suomen 1. vaihemaakuntakaava käsittelee Jyväskylän seudun jätteenkäsittelykeskuksen sijoittamista. Vaihemaakuntakaavalla varataan alue jätteenkäsittelykeskusta varten.

LAUSUNNOT

Sisäasiainministeriö, puolustusministeriö, valtiovarainministeriö, opetusministeriö, maa- ja metsätalousministeriö, liikenne- ja viestintäministeriö sekä sosiaali- ja terveysministeriö ovat antaneet maakuntakaavasta lausunnon.

Lisäksi oikeusministeriölle sekä työ- ja elinkeinoministeriölle on varattu tilaisuus lausunnon antamiseen.

Kaavasta on antanut lausuntonsa myös Keski-Suomen ympäristökeskus.

Sisäasiainministeriöllä, puolustusministeriöllä, valtiovarainministeriöllä, opetusministeriöllä, maa- ja metsätalousministeriöllä sekä sosiaali- ja terveysministeriöllä ei ole huomautettavaa maakuntakaavasta.

Liikenne- ja viestintäministeriö

Liikenne- ja viestintäministeriö toteaa lausunnossaan, että jätteenkäsittelyalueen liikenneverkolle aiheuttamat vaikutukset ovat pieniä. Syntyvät parantamistarpeet voidaan lausunnon mukaan sisällyttää jo muutoinkin vireillä oleviin maanteiden parantamis- ja kehittämissuunnitelmiin.

Keski-Suomen ympäristökeskus

Keski-Suomen ympäristökeskus toteaa antaneensa aiemmin lausunnot Mustankorkea Oy:n jätteenkäsittelykeskuksen ympäristövaikutusten arviointiin sekä Natura 2000 -alueisiin kohdistuvien vaikutusten arviointiin liittyen. Lisäksi ympäristökeskus on antanut lausunnot 1. vaihemaakuntakaavan luonnos- ja ehdotusvaiheissa. Ympäristöministeriö on pyytänyt ympäristökeskuksen lausuntoa erityisesti 1. vaihekaavan suojelualuevarauksista ja kaavan suhteesta Natura 2000 -verkostoon.

Ympäristökeskuksen lausunnossa todetaan, että Mörkökorven jätteenkäsittelykeskuksen välittömässä läheisyydessä ei ole merkittäviä luonnonarvoja sisältäviä alueita. Keskuksen tuntumassa noin kilometrin etäisyydellä sijaitsee seutukaavan 5. vaihekaavan Lummesuon luonnonsuojelualuevaraus, jota ei ole kuitenkaan vielä toteutettu luonnonsuojelualueena. Lähin Natura 2000 -alue, Alasuo F10900007 sijaitsee noin 1,5 kilometrin etäisyydellä jätteenkäsittelykeskuksen alueesta, eikä hankkeen toteutuksesta ole odotettavissa aiheutuvan Natura 2000 -alueen valinnan perusteena oleville luontoarvoille merkittävästi heikentäviä vaikutuksia.

VALITUKSET

Valittajat

Maakuntavaltuuston päätöksestä ovat valittaneet:

- 1) Vesa Kalervo Helen asiakumppaneineen
- 2) Heikki Hytönen asiakumppaneineen
- 3) Heimo Hytönen asiakumppaneineen
- 4) Iso- ja Vähäoksalan kalastuskunta
- 5) Olavi Janakka asiakumppaneineen
- 6) Keskustan Lievestuoreen paikallisosasto
- 7) Pekka Laitinen
- 8) Laukaan Ahvenpojat ry.
- 9) Laukaan kunta
- 10) Laukaan Sos.Dem. kunnallisjärjestö ry.
- 11) Lievestuore-seura ry. ym.
- 12) Jukka Lummelahdi
- 13) Minna Lönn asiakumppaneineen
- 14) Metsolahden vesiosuuskunta
- 15) Tomi Mäkinen
- 16) Esko Piispanen
- 17) Savio-Puttolan kyläyhdistys
- 18) Kauko Sinijärvi asiakumppaneineen
- 19) Seppo Taipale asiakumppaneineen
- 20) Sari Virtanen asiakumppaneineen

Valitusten sisältö

Maakuntakaavan valmistelussa tapahtunut menettelyvirhe virkamiehen esteellisyyden johdosta

Menettelyvirheen perusteella 1. vaihemaakuntakaavasta ovat valittaneet **1) Vesa Kalervo Helen asiakumppaneineen, 2) Heikki Hytönen asiakumppaneineen, 3) Heimo Hytönen asiakumppaneineen, 5) Olavi Janakka asiakumppaneineen, 6) Keskustan Lievestuoreen paikallisosasto, 10) Laukaan Sos. Dem. kunnallisjärjestö ry., 11) Lievestuore-seura ry. ym., 12) Jukka Lummelahdi, 13) Minna Lönn asiakumppaneineen, 14) Metsolahden vesiosuuskunta, 16) Esko Piispanen, 17) Savio-Puttolan kyläyhdistys, 18) Kauko Sinijärvi asiakumppaneineen ja 20) Sari Virtanen asiakumppaneineen**

Valittajat vaativat kaavan vahvistamatta jättämistä, koska vaihemaakuntakaavan valmistelussa on tapahtunut menettelyvirhe. Perusteluinaan valittajat esittävät mm. seuraavaa:

Mustankorkea Oy on Jyväskylän, Jyväskylän maalaiskunnan, Laukaan ja Muuramen kuntien jätteenkäsittely-yhtiö. Maakuntahallitus on 21.2.2007 § 28 nimennyt vaihekaavan ohjausryhmään Mustankorkea Oy:n hallituksen varsinaisen jäsenen Veikko Tapio Jauhiaisen, joka on Muuramen kunnan tekninen johtaja. Maakuntahallitus on 17.4.2007 § 99 muuttanut mainittua päätöstä esteellisyyssyistä siten, että Mustankorkea Oy:n edustaja ja eräät muut tahot ovat asiantuntijoita, joita kuullaan tarvittaessa. Kaupparekisteritietojen mukaan Jauhiainen on 26.3.2007 saakka ollut Mustankorkea Oy:n hallituksen varsinainen jäsen ja 27.3.2007 lähtien varajäsen.

Muuramen kunnan tekninen lautakunta on 8.4.2008 § 41 päättänyt lausunnon antamisesta Keski-Suomen 1. vaihemaakuntakaavasta. Pöytäkirjan mukaan kokouksessa on ollut läsnä tekninen johtaja Tapio Jauhiainen. Esteellisyydestä ei ole asiakirjoissa merkintää.

Valittajien mukaan Muuramen kunnan tekninen johtaja Veikko Jauhiainen on ollut 1. vaihemaakuntakaavan käsittelyssä kolmoisroolissa toimiessaan teknisen johtajan virkansa ohella jätehuoltoyhtiön hallituksessa sekä 1. vaihemaakuntakaavan ohjausryhmän asiantuntijana. Valittajien mukaan hänellä on ollut asemansa, koulutuksensa ja kokemuksensa sekä asiantuntijaroolinsa vuoksi tosiasiallista vaikutusta asian ratkaisuun, eikä päätöksentekoa näin ollen ole ollut kaikilta osin sivuvaikutteista vapaata.

Valittajat esittävät myös, että projektin alkuvaiheessa on hankkeen johtoryhmään kuulunut Laukaan kunnan ympäristöpäällikkö Esko Kalevi Virtanen, joka on ollut silloin Mustankorkea Oy:n hallituksen varsinainen jäsen tai varajäsen. Valituksissa ei yksilöidä tarkemmin Virtasen esteellisyyden perusteita.

Selvitysten puutteellisuus

Selvitysten puutteellisuuden perusteella 1. vaihemaakuntakaavasta ovat valittaneet **1) Vesa Kalervo Helen asiakumppaneineen, 2) Heikki Hytönen asiakumppaneineen, 3) Heimo Hytönen asiakumppaneineen, 4) Iso- ja Vähäoksalan kalastuskunta, 5) Olavi Janakka asiakumppaneineen, 6) Keskustan Lievestuoreen paikallisosasto, 7) Pekka Laitinen, 8) Laukaan Ahvenpojat ry., 9) Laukaan kunta, 10) Laukaan Sos.Dem. kunnallisjärjestö ry., 11) Lievestuore-seura ry. ym., 12) Jukka Lummelahti, 13) Minna Lönn asiakumppaneineen, 14) Metsolahden vesiosuuskunta, 15) Tomi Mäkinen, 16) Esko Piispanen, 17) Savio-Puttolan kyläyhdistys, 18) Kauko Sinijärvi asiakumppaneineen, 19) Seppo Taipale asiakumppaneineen ja 20) Sari Virtanen asiakumppaneineen**

Valittajat esittävät, että 1. vaihemaakuntakaava ei tietyiltä osin perustu maankäyttö- ja rakennuslain 9 §:ssä tarkoitettuihin riittäviin selvityksiin, ja vaativat kaavan vahvistamatta jättämistä lain vastaisena.

Valittajien mukaan kaava-aineistosta ei selviä Mörkökorven osalta, miten hankkeesta aiheutuvien ympäristöön kohdistuvien eri toimien yhteisvaikutukset on selvitetty varovaisuusperiaatetta noudattaen. Valittajien mukaan ajan myötä ilmi tulevien kumulatiivisten vaikutusten selvitys on puutteellinen.

Valittajat **1, 2, 3, 4, 5, 6, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 16, 17, 18, 19 ja 20** esittävät lisäksi, että jätteenkäsittelykeskuksen vaikutuksia kahteen Mörkökorven lähistöllä sijaitsevaan Natura 2000 -verkostoon kuuluvaan suojelualueeseen ei ole riittävästi selvitetty. Vaikka jätteenkäsittelyalue on suoja-alueineen laaja, olisi ollut heidän mielestään perusteltua selvittää, onko toiminnalla kokonaisuudessaan haitallisia vaikutuksia Natura-alueisiin ottaen huomioon heikentämiskiellosta annetut säädökset. Yhteysviranomaisen lausunnossa, joka koskee jätteenkäsittelykeskuksen ympäristövaikutusten arviointiselostusta, on kritisoitu arvioinnin

puutteita. Täydentävässä selvityksessäkään ei ole saatu vastausta kaikkiin avoimiin kysymyksiin. Kaavapäätös ei valittajien mukaan näiltä osin perustu riittäviin tutkimuksiin ja selvityksiin.

Valittajat **4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 17, 18 ja 19** esittävät lisäksi että jätteenkäsittelykeskuksen vaikutukset Mörkökorven läheisyydessä sijaitsevaan Lipeälampeen sekä sen yhteisvaikutukset jätteenkäsittelykeskuksen kanssa on selvitetty puutteellisesti. Hankkeella olisi valittajien mukaan kumulatiivisia ja ajan myötä esille tulevia vaikutuksia Laukaan Mörkökorven maaperään, pohjavesiin ja vesistöihin yhdessä Lipeälammen saastepäästöjen kanssa. Kaavapäätös ei valittajien mukaan perustu näiltä osin riittäviin tutkimuksiin ja selvityksiin.

Valittajien **4, 5, 6, 7, 8, 9, 11, 12, 17 ja 19** mukaan jätteenkäsittelykeskuksen vaikutukset Laukaan Mörkökorven liikenteeseen on käsitelty kaavaselostuksessa puutteellisesti. Valituksissa viitataan Keski-Suomen tiepiirin lausuntoon ympäristövaikutusten arviointiselostuksesta, jossa on tuotu esille liikenneturvallisuusriskit valtatie 9:llä ja seututie 640:llä. Valittajien mukaan kaavaselostuksessa ei ole selvitetty hankkeen kumulatiivisia ja ajan myötä esille tulevia vaikutuksia Laukaan Mörkökorven alueen liikenteeseen ja liikenneturvallisuuteen, eikä kaavapäätös näiltä osin perustu riittäviin tutkimuksiin ja selvityksiin.

Valittajat **4, 8 ja 19** esittävät lisäksi, että kaavaratkaisun pitkäaikaisia ja kumulatiivisia vaikutuksia vesistöjen kalakantoihin, virkistysmahdollisuuksiin, luonnonarvoihin ja yleiseen imagoon ei ole riittävästi ja uskottavalla tavalla selvitetty. Myöskään jätteenkäsittelykeskuksen vaikutuksia pohjavesiin ei ole valittajien mukaan tarkasti selvitetty. Valittajien mukaan kaavaratkaisu on tehty perustuen riittämättömään tietoon hankkeen vaikutuksista alueen herkkään vesiluontoon ja on niin muodoin lainvastaisesti tehty.

Valittaja **12** esittää lisäksi, että kaavapäätöstä tehtäessä ei ole selvitetty jätteenkäsittelylaitoksen vaikutusta alueen tienkäyttöoikeuksiin, ja että alueen vaikutuspiirissä asuville ja maanomistajille jää siten epäselväksi miten jätteenkäsittelykeskus suojavaikuttavien vaikuttaa heidän oikeuksiinsa, rakentamiseen ja muuhun maankäyttöön.

Valittaja **15** esittää lisäksi, että hänen omistamaansa marjatilaa, joka sijaitsee valittajan mukaan noin 1 km päässä suunnitellusta jätteenkäsittelykeskuksesta, ei ole otettu kaavan valmistelussa huomioon. Valittajan mukaan valmistelu on tältä osin ollut puutteellista ja epätasapuolista, koska Petäjaveden Vahtivuoren vaihtoehdon osalta vastaavalla etäisyydellä sijaitsevan marjatilalla osalta haittavaikutuksia on selvitetty.

Maakuntakaavan sisältövaatimusten vastaisuus

Maankäyttö- ja rakennuslain 28 §:ssä asetettujen maakuntakaavan sisältövaatimusten vastaisuuden perusteella 1. vaihemaakuntakaavasta ovat valittaneet **1) Vesa Kalervo Helen asiakumppaneineen, 2) Heikki Hytönen asiakumppaneineen, 3) Heimo Hytönen asiakumppaneineen, 4) Iso- ja Vähäoksalan kalastuskunta, 5) Olavi Janakka asiakumppaneineen, 6) Keskustan Lievestuoreen paikallisosasto, 7) Pekka Laitinen, 8) Laukaan Ahvenpojat ry., 9) Laukaan kunta, 10) Laukaan Sos.Dem. kunnallisjärjestö ry., 11) Lievestuore-seura ry. ym., 12) Jukka Lummelahti, 13) Minna Lönn asiakumppaneineen, 14) Metsolahden vesiosuuskunta, 15) Tomi Mäkinen, 16) Esko Piispanen, 17) Savio-Puttolan kyläyhdistys, 18) Kauko Sinijärvi asiakumppaneineen, 19) Seppo Taipale asiakumppaneineen ja 20) Sari Virtanen asiakumppaneineen**

Valittajien **1, 2, 3, 4, 5, 6, 8, 9, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19 ja 20** mukaan kaavaratkaisun valinnassa ei ole otettu huomioon sen merkittäviä haitallisia vaikutuksia Laukaan alue-

ja yhdyskuntarakenteeseen. Mörkökorven jätteenkäsittelylaitos tulisi sijoittumaan keskelle asutusta alueelle, jolla on jo nyt Jyväskylän Mustankorkean alueeseen verrattavissa olevia laajentumispaineita loma- ja vakituiseen asumiseen. Maakunnan tarkoituksenmukaisen kehittämisen kannalta ei ole perusteltua sijoittaa laitosta alueelle, kun on olemassa vaihtoehto, jolla alue- ja yhdyskuntarakenteeseen liittyviä ongelmia ei ole tai ne ovat pienempiä.

Valittajat **1, 2, 3, 4, 5, 6, 8, 9, 11, 12, 13, 14, 16, 17, 18, 19 ja 20** esittävät, että 1. vaihemaakuntakaava ei täytä maakuntakaavan sisältövaatimuksia, koska se merkitsee ekologisesti heikennystä nykytilaan.

Valittajat **1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 11, 12, 13, 14, 16, 17, 18, 19 ja 20** esittävät, että 1. vaihemaakuntakaava ei täytä maakuntakaavan sisältövaatimuksia, koska se merkitsee liikenteen huomattavaa kasvua. Valittaja **7** tarkentaa perusteluissaan vaikutusten kohdistuvan mm. liikenteen sujuvuuteen ja turvallisuuteen Metsolahden risteyksestä länteen valtatie 9:llä ja maantie 640:llä sekä läheisyydessä olevaan asutukseen. Valittajan mukaan liikenteellisten ongelmien ehkäisemiseksi ei osoiteta konkreettisia toimenpiteitä tai rahoitusta.

Valittajat **1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 11, 12, 13, 14, 16, 17, 18, 19 ja 20** esittävät, että 1. vaihemaakuntakaava ei täytä maakuntakaavan sisältövaatimuksia, koska se merkitsee alueen virkistysmahdollisuuksien tai virkistysarvojen heikkenemistä.

Valittajat **1, 2, 3, 4, 5, 6, 8, 11, 12, 13, 14, 16, 17, 18, 19 ja 20** esittävät, että 1. vaihemaakuntakaava ei täytä maakuntakaavan sisältövaatimuksia, koska se vähentää alueen houkuttelevuutta asuinpaikkana sekä aiheuttaa pitkäaikaista negatiivista vaikutusta maisemaan ja kulttuuriperintöön.

Valittajien **1, 2, 3, 4, 5, 6, 8, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19 ja 20** mukaan 1. vaihemaakuntakaavan jätteenkäsittelykeskuksen suunnittelumääräys on oikeudellisesti epäselvä. Alueen vaikutuspiirissä asuville ja maanomistajille jää epäselväksi, mikä on lopullinen suojavaikkeen ulottuvuus ja mitä se vaikuttaa heidän oikeuksiinsa, rakentamiseen ja muuhun maankäyttöön.

Valittajat **4, 5, 6, 8, 11, 12, 17 ja 19** esittävät lisäksi, että kaavaselostuksen liitteenä nro 1 oleva jätteenkäsittelykeskuksen ympäristövaikutusten arviointiselostuksesta peräisin oleva vaihtoehtojen vertailutaulukko antaa harhaanjohtavaa tietoa. Vertailutaulukko on valittajien mukaan todettu yhteysviranomaisen lausunnossa harhaanjohtavaksi ja pintapuoliseksi. Kaavaselostuksessa ei ole riittävällä selkeydellä tuotu esille yhteysviranomaisen lausunnossaan esille ottamia puutteita. Valittajien mukaan maakuntavaltuuston 1. vaihekaavan hyväksymistä koskeva päätös on tehty perustuen totuuden vastaisiin tietoihin.

Valittaja **6** esittää, että kaavaratkaisussa on huomioitava hankkeen poikkeuksellisen suuri vastustus. Valittajan mukaan lähes tuhat laitoksen vaikutusalueella asuvaa paikallista asukasta ja yhteisöä on vastustanut laitoksen sijoittamista Laukaan Mörkökorpeen.

Valittaja **9** esittää, että 1. vaihemaakuntakaavassa esitetty Mörkökorven aluevaraus perustuu liikaa Suomessa omaksuttuihin, epätaloudellisiin ja ympäristöä riittämättömästi huomioon ottaviin jätteenkäsittelymalleihin. Valittajan mukaan on mm. epäselvää, tulisiko nyt valittu ratkaisu täyttämään valmistelussa olevan jätteenkäsittelylain kriteerejä. Valittaja esittää lisäksi näkemyksiään jätteen poltosta kestävämpänä jätteenkäsittelyn muotona. Jätteen polttoa kehittämällä voitaisiin valittajan mukaan luopua Mörkökorven aluevarauksesta.